

MILITSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

.....
Izhaja vsak petek zjutraj in stane s poštino vred za celo leto 15 Din, za pol leta 7-50 Din, za četrt leta 3-75 Din.

Posamezna šte. 40 p

.....
Inserati: Ena šeststolpna petitvrsta (prostor 3 mm visok in 42 mm širok) 50 p. Pri večkratni objavi primeren popust. Posamezna številka 40 p

11. šte. 11.

Gornja Radgona, dne 17. marca 1922.

IV. leto.

Puška, plug, pero.

(Izpod peresa bivšega vojaka.)

Kakor daleč sega zgodovina človeškega rodu, tako daleč sega nevolja, ki je objemala bedno človeštvo z nesrečno in nekulturno institucijo (uvedbo) vojske t. j. armade. Akoravno smo Jugoslovani baje-slovno bojevitimi ljudje, vendar se je tudi nam zgabil smrad mrtvih človeških trupelj. Morala je priti strašna svetovna vojna, da je v vsej jasnosti pokazala delo puške, vničila delo pluga in zabrisalo dela peresa. — Svetovna vojna je utihnila. Vihar se je polegel. Pa samo na zunaj; kajti v duši malodane vsakega vojaka se je vzbudil še silnejši vihar: Želja po svetovni razorožitvi. Vsak razsoden človek ve, da se razorožitev ne da izvesti kar čez noč in tako enostransko; kajti prišel bi čez noč neprijazen sosed in z orožjem pre-magal neoboroženega sosedu. Zato je temeljna misel, da se mora razorožitev izvršiti splošno, na celem svetu. V tem pravcu bi se morala gibati svetovna politika. — Popolno in splošno razorožitev gotovo zahteva vsak pošten državljani — Jugoslovani, kateremu je na srcu procvit in kulturni razvoj njegove lepe domovine. Težko vojaško breme sloni na trudnih ramah našega kmečkega in delavskega ljudstva, ki komaj čaka, da vrže to breme raz sebe ter s svežimi silami seže k plugu in peresu. — Dokler pa ni mogoča popolna in splošna razorožitev, pa zahteva ljudstvo, da se to breme olajša in prilagodi interesom najširših slojev.

Kritika vojaških razmer pri nas je pokazala, kako malo smisla imajo vodilni vojaški krogi za cvet našega naroda, za naše fante vojake. Z vojaštvom je treba postopati v mejah strpljivosti in dostojnosti. Disciplina mora biti. Ali ista se ne vceplja s surovostjo in barbarsko krutostjo. Številne vojašnice naj postanejo učilnice, v katerih se bodo mladi fantje nasrkali plemenitega duha človekoljubja in državljske enakopravnosti. Vojaku se ne sme vtepati v glavo pouk v smislu, kakor da je stroj brez lastnih misli. Vojak mu naj pove, da je enakovreden član človeške družbe, član, ki je soodgovoren za interese države in svojih soljudi sploh. Telesne vaje ne zadostujejo, ako niso v prijetnem skladu z izobrazbo uma in srca. Dajte našim vojakom knjižnice, četne ali bataljonske čitalnice in dajte jim splošnoznanstvena in strokovna predavanja o kmetijstvu, slovstvu itd. V kantinah se naj alkohol ali odpravi oz. njega izdaja vsaj omeji. Načinov je dovolj za to. Več pozornosti treba posvetiti hrani in čistosti. — Obleka nekaterih vojakov je tako neusmiljeno slaba, da je človeka naravnost sram, če pomisli — videč takega raztrganega vojaka — da je to vojak njegove države. Razlika med prostim vojakom in oficirjem je prevelika. Vojak — revež vedno lačen, raztrgan, oficir pa v vedno — v novi obleki, lepo rejen, vodi navadno še kakega dobrorejenega psa s seboj, tako da je primere iskajočemu takoj pri roki žalostna primera usode lačnega in raztrganega vojaka z briljantno usodo oficirjevega — psa. Ubogi redov, ki nima

od doma ne denarja in ne tiste potrebne izobrazbe, katero potrebuje za življenje je vreden vsaj toliko kakor kapetanov „Sultan“ ali „Rolf“.

Vlada imej pred očmi, da vzdržuje državo ljudstvo in to ljudstvo, bedno in siromašno vzdržuje ogromni vojni proračun z vsemi številnimi kasarnami in oficirji s svojimi trudnimi rokami in krvavimi žulji.

Predvsem se naj spoštuje versko prepričanje posameznih ter se naj da vsem: pravoslavnim kakor katoliškim in mohamedanskim prilika, da ob svojih praznikih zadoste verskim dolžnostim.

To zahteva ljudstvo od državne uprave za svojo vojsko. Ko se bo izdelal nov zakon o ustrojstvu vojske naše države, potem čaka naše poslance veliko in zgodovinsko važno delo.

Če že ne moremo doseči splošne razorožitve, preobrazimo armado in njen ustroj tako, da se bo ista prilagodila interesom našega ljudstva. Tako bodo puška, plug in pero služili domovini in njenim interesom!

Jugoslovenska Matica.

Reški dogodki, ki so nezaslišano izzivanje vseh Jugoslovenov, so nas zopet opomnili na nujno potrebo narodno obrambnega dela. Brez tega dela ne bomo nikdar v stanu, da varujemo svoje življenske interese, brez tega dela bomo večno brezmočni napram tudi najbolj kričočim krivicam.

Med Slovenci vrši sicer več društev narodno obrambno delo, toda razven „Jugoslovenske Matice“ se ni posrečilo nobenemu društvu, da bi združilo v sebi ves slovenski narod. In vendar je jasno, da moremo napredovati in izvršiti svoje nacionalne naloge le tedaj, kadar smo združeni v eni močni organizaciji. Kakor napadajo nasprotniki enotno tako moramo braniti svoje pozicije enotno tudi mi.

Slovenci vodimo boj z nadmočnimi narodi. Če bi bili v tem boju osamljeni, če ne bi imeli podpore od vseh Jugoslovenov, potem propademo tako proti Nemcem ko tudi proti Madžarom. Zato je neobhodno potrebno, da je naša narodno obrambna organizacija taka, da združuje v sebi ne samo vse Slovence, temveč tudi vse Jugoslovane. Zopet pa je taka organizacija samo naša „Jugoslovenska Matica“, ki je zato naša najsplošnejša in zato tudi najvišja obrambna organizacija.

Dasi šele v početku svojega razvoja, šteje danes „Jugoslovenska Matica“ že 70 podružnic v Sloveniji, 42 v Dalmaciji, 14 na Hrvaškem, 9 v Slavoniji in Sremu, dve v Bozni in Hercegovini in dve v Srbiji. Jugoslovenska Matica je tako organizirana že v vsej državi in storjeno je že vse potrebno, da bo v najkrajšem času število njenih podružnic znatno razširjeno. Ker so poleg tega vse podružnice zelo delavne in ker njih delo še stalno narašča, zato je gotovo, da bo polagoma Jugoslovenska Matica kos vsem svojim nalogam, da bo prava mati neodrešenih.

To je njen visok cilj in to je poleg dela njeno glavno propagandno sredstvo. Ni človeka med nami, ki bi mogel brezčutno prenašati vse obupne vesti, ki prihajajo spričo stalnega in nezaslišanega nasilja v odtrganih krajih k nam. Ni pa tudi zavednega Jugoslovena, ki ne bi znal, da je naša svoboda polovičarska, kadar živi nad 600.000 Slovencev pod tujim jarmom. Končno pa tudi ni rodoljuba, ki ne bi uvidel, da je naša gospodarska bodočnost ogrožena, če nismo gospodarji v lastnih pristaniščih. Vse to so tako jasne, tako razumljive resnice, da ne rabijo prav nobenega posebnega utemeljevanja, kar dokazuje tudi stalno naraščanje števila članov Jugoslovenske Matice. Že danes je jasno, da ne šteje nobeno društvo v državi toliko

članov, ko Jugoslovenska Matica, ki je tako naše največje društvo.

Jugoslovenska Matica pa se nam priporoča še prav posebno vsled svoje delavnosti, ki je naravnost vzorna. Mirno moremo reči, da ne bi mogli naši bratje tam preko vzdržati, da jih ni podprla Jugoslovenska Matica z denarjem, knjigami, kulturnimi sredstvi, instrumenti ter sploh z vsem, ker je v prid našemu narodu. Na ta način je Jugoslovenska Matica dosegla, da so spoznali naši neodrešeni bratje, da smo mi z njimi in da se ne žrtvujejo zaman, če ostanejo zvesti nam, Velik pomen tega moralnega učinka ne moremo nikdar dovolj naglasiti, kajti ta zaveza je predpogoj; da dosežemo popolno ujedinjenje.

Potrebe pa so na odtrganem ozemlju vedno večje in „Jugoslovenska Matica“ jih ne more zmagovati, če jo ne podpre ves narod.

Vsi Jugoslovani morajo delati za „Jugoslovensko Matico“, kakor dela Jugoslovenska Matica za vse Jugoslovane. Le tako je mogoča naša zmaga.

Dne 19. marca je v Mariboru letni občni zbor „Jugoslovenske Matice“. Občni zbor vseh rodoljubov in vseh Jugoslovenov mora postati. Zato pristopajte ta dan k Jugoslovenski Matici, zato delajte ta dan zanjo! Vsi brez razlike na starost in spol, vsi brez razlike na strankarstvo in stan storite to, zakaj tudi Jugoslovenska Matica podpira vse brez razlike na starost in spol in brez razlike na strankarstvo in stan. Kdor je potreben podpore ta jo dobi, kdor od nas pa more podpirati, ta naj stori.

19. marec mora biti dan Jugoslovenske Matice. Spominjajte se tega dne, če se ne morete udeležiti mariborskega občnega zbora, Jugoslovenske Matice na ta način, da nabirate člane in zbirate prispevke.

Vsem naprej pa mora iti mladina. Ona bo deležna našega dela v prvi vrsti, ona je predvsem deležna dobrot naše svobode, zato je ona tudi dolžna, da prednjači v narodnem delu. Vredna najhujše obsodbe je mladina, če se ne bi zavedala te svoje svete dolžnosti.

Bratu na pomoč, zatiranim v odrešenje, naj bo klic vseh dobrih Slovencev dne 19. marca in to dan naj store svojo dolžnost do Jugoslovenske Matice!

Štedljivost, ki ni na mestu.

Mi varčujemo, to je dejstvo. Tudi drugod varčujejo, ampak gotovo ne tako korenito kakor pri nas. Pomislite: pri nas morajo prezebat celo bolniki in umirajoči, pri nas mora prezebat znanstvenik in njegov slušatelj na vseučilišču, vse samo zato, ker je premog tako drag in moramo štediti za druge, bolj pereče potrebe. Zaradi varčevanja pobiramo v naši državi osebno dohodnino že od 4800 K letnega dohodka in silimo tako reveže, da si za davke pritrgajo od ust vsak dan še tisti košček črnega kruha, ki bi ga sicer mogli pojediti. Zaradi varčevanja bomo odpravili iz kaznilnic kurate in vzeli tako kaznjencem zadnje vez s poštenim svetom, zadnje vidno jamstvo, da je nekje še en najvišji forum, pred katerim smo vsi enaki in kjer se navadnemu tatu ravno tako odpusti kakor visokorodnemu tajnemu grešniku, da je torej povratek na pot poštenja mogoče in edino pаметen.

Vse to in še mnogo drugega moramo storiti, ker hočemo štediti. Štediti moramo, ker imamo pred seboj ogromne nujnejše potrebe.

V nekaj mesecih imamo v hiši ženitovanje. To je vselej in povsod vesel dogodek, ki se proslavi kakor je najbolj primerno. V hišah, kjer je za vse člane vsega v obilju, se proslavi z velikimi slovesnostmi, v hišah, kjer so sredstva omejena, kjer je v družini kaka žalost in težava, pa opravijo stvar bolj skromno, kakor velevata vest in srce. Pri nas, kakor vidite, hočemo za vsako ceno biti šumni in prešerni, za vsako ceno. Srce in pamet pri nas nimata nobene besede.

Naša vlada zahteva za mesec marec in april 76 milijonov dinarjev kot svoj lastni fond, iz katerega sme zajemati brez vsake kontrole in ne da bi morala polagati o tem javnosti račun. 76 milijonov dinarjev ali 304 mili-

ves prevžitek. Širile so se govorice, da bi se Perša in Muhič Košarja rada znebila. V to hišo je hodil na delo malopridni 18 krat kaznovani Anton Hojnik iz Botkovcev. Med njim in Muhičem ter Marijo Perša so se vršila pogajanja, da se stari spravi s sveta, za kar dobi Hojnik enoletni prevžitek Košarjev. Usodepolnega dne je šel stari Košar k svoji omoženi hčeri Terezi Lubša na delo. Na večer okrog 10. ure se je vračal domov. Že blizu doma ga napade Hojnik, zagrabivši ga za vrat. Nadaljno dejanje bo ostalo najbrže nepojasnjeno. Hojnik trdi, da je on Košarja samo vrgel na tla, umor pa da je pozneje na nezvestno ležečem izvršil Muhič. Hojnik prizna, da sta ga oba nagovarjala k umoru, da je po dejanju obvestil Muhiča v hiši. Muhič to sicer potrjuje, izgovarja se pa, da je po Hojnikovem obvestilu mirno legel v posteljo, da tudi zjutraj, ko je moral mimo mrtveca, ni šel k njemu, da ga — ljudje ne bodo osumili. Izprva so zaprli samo Muhiča, Marija Perša in Hojnik pa sta fungirala še kot prič. Muhič je prvi izdal, da je Hojnik morilec, nakar je tudi Hojnik izdal, da sta ga onadva v pričo njegove žene in sina opetovano nagovarjala. Pri glavni razpravi skušajo drug drugega obremeniti. Razprava se je ob 8. uri zvečer prekinila do 9. ure. Nato so sledili govori drž. pravdnika in zagovornikov, ki so trajali dve uri, resume nad 1 uro. Avditorij je vztrajal ter nestrpnost pričeval izida porotniškega posvetovanja. Porotniki so bili s posvetovanjem v pol ure gotovi. Stavljeno jim je bilo 11 vprašanj. Ob pol 1. uri zjutraj so se porotniki vrnili v dvorano, prvomestnik je prebral sledeči izid: 1. glavno vprašanje glede Hojnika na umor soglasno da, 2. in 3. glavno vprašanje glede Marije Perša in Antona Muhiča radi nagovarjanja k umoru soglasno da. Ostala vprašanja odpadejo do 11., ki se tiče sodelovanja Muhiča pri umoru, katero vprašanje so zanikali z 9 glasovi. Ob 1. uri razglasi predsednik razsodbo, s katero se obsodijo Anton Hojnik, Marija Perša in Anton Muhič na smrt na vešalih. Obsojenci so razsodbo sprejeli mirno. Vsi trije zagovorniki so prijavi ničnostno pritožbo. Tu zopet vidimo, kam vodi človeka, podobno božjo brezversko življenje in čezmerno popivanje. Ta strašna zgodba nam bodi svareči vzgled.

Ljutomer. Na gostiji Ignac Zadravec in Marija Sterman je g. Ivan Perbil iz Grezovščaka nabral 170 K za tukajšnji orliški naraščaj. Njemu in vsem svatom prirska hvala, novoporočencema pa obilo sreče!

Ljutomer. Hranilniški uradnik Milan Čeh, ki je poveril precejšnjo vsoto je bil obsojen na 2½ leta.

Ljutomer. Društvo za varstvo otrok in mladinska oskrb v Ljutomeru, ki opravlja tudi posle krajevne zaščite, ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 25. t. m. ob pol 11. uri v meščanski šoli. Vzpored: 1. Zapisnik zadnjega obč. zbora. 2. Poročila funkcionarjev. 3. Dopolnilne volitve v odbor. 4. Slučajnosti. Ker je društvo velike važnosti, vabimo tem potom svoje člane, da se udeleže občnega zbora. Odbor.

Kamenščak pri Ljutomeru. V soboto 11. t. m. je ponoči izbruhnil pri Mihalu Pušenjaku ogenj, ki je v trenutku uničil celo poslopje. Ker so domači že počivali, so si komaj rešili življenje. Gospodar in sin sta dobila hude opekline, da sta morala takoj v bolnišnico. Zgorelo je poslopje do tal, da ni družega kot pepel ostal. Pogreša se tudi nekaj glav goveje živine in svinj. Ogenj se je razširil in vpepelil tudi Škrjančevo hišo. — Naša vrla gasilna društva v Cezanjevcih, v Lukavcih, v Noršincih in v Ljutomeru so omejila nadaljno nesrečo, sicer bi zgorelo gotovo še več objektov. —

Sumi se, da je povzročila nesrečo zlobna roka. Nujna pomoč je potrebna! Pomagajte, ker sta bila oba gospodarja neznanostno zavarovana.

Radomerje pri Ljutomeru. Tukaj je umrl 6. t. m. nagloma kmet Iv. Pušenjak. Zapustil je več mladoletnih otrok, ki nimajo za odgojo več starišev, kajti mati je umrla že lani. Sodelujte dobri sosedje pri vzgoji teh sirot, ki vam bodo hvaležni! Blagi oče naj v miru počiva!

Za obmejni tisk. sklad je daroval vlč. g. Fr. Moravec, stolni župnik v Mariboru 100 K. Neimenovani 16 K. Bog plačaj!

Spomlad je tu. Celo četrtletje že nisem poslal naročnine za „Mursko Stražo.“ Kako naj v sedanji draginji shaja list, čigar naročniki se celo leto, pol leta in četrt leta ne zmenijo za malenkostno naročnino?!

Vsem društvom in dopisnikom, vsem našim naročnikom in čitateljem! Ker mora upravništvo plačevati davek od vsake društvene prireditve, priobčene bodisi v uradniškem ali v inseratnem delu lista, bomo v bodoče v našem listu priobčevali samo taka društvena poročila, vabila itd. katerim bo priložen znesek po 5 Din. bodisi v denarju, v znamkah ali kolkih. Ta znesek se razume za navadno velikost sporočila, ki ima le količkaj značaj reklame ali priporočila. Isto velja tudi za naznanilo smrti, kakor tudi zarok ter porok. Ako pa kdo želi objaviti obširnejše poročilo ali naznanilo, mora poslati primeroma večji znesek. Dosedaj je uprava plačevala vse to iz bore naročnine!

Vsem dopisnikom: Kar ni prišlo na vrsto in je porabno, pride prihodnjic.

ORLOVSKA AKADEMIJA ljutomerskega okrožja Orlov se vrši dne 25. in 26. marca v dvorani Posojilnice v Gornji Radgoni. Na vporedu so telovadne točke, govor, petje, tamburanje, deklamacije in gled. prepstava. **Natančnejši vsopred se objavil po lepakih odn. vabilih!**

Antiseptično, čisteče, osvežujoče, oživljujoče in krepkujoče deluje ljekarnarja Fellerja prijetno dišeči „Elsafluid“, mnogo močnejši in boljše kakor francosko žganje za drgnjenje rok, nog, hrbta in celega telesa, kakor tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust, skoz 25 let priljubljen. 3 dvojnate steklenice ali 1 specialnu steklenico z zamotom in poštnino za 48 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja Elsatrg št. 326

Lepo novodošlo letno blago

po ugodnih cenah priporoča trgovina. **Josip Farkaš sv. Jurij ob Ščavnici.**

Pivovarna Tomaž Götz v Mariboru si dovoljuje naznaniti vsem zalagam in gostilničarjem **upostavitvev centralnega skladišča za ljutomerski okraj in Prekmurje v Slatina Radinci,** zaradi olajšanja dobave našega prvovrstnega piva v sodih in steklenicah.

Originalne cene.

Takojšna postrežba.

Klobuke

vsake vrste ima v veliki izbiri vedno ceneje kot drugod na prodaj. **J. Postružnik, klobučar, Sv. Jurij ob Ščavnici.**

Diamalt

Pozor, pekarji „DIAMALT“ tvornice Hauser & Sobotka, Dunaj-Stadlau v predvojni kakovosti se dobi zopet pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo **Edvard Dužanec, Zagreb, Skladišče Strossmayerjeva ul. 10.**

Pristopajte k Jugoslovanski Matici!

Pravo originalno Erenyi

„DIANA“

francosko vinsko žganje se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah.

Mala steklenica K 18
Srednja K 50
Velika K 100

Erenyi DIANA

fran. vinsko žganje je najboljši hišni prijatelj in ne sme manjkati v nobenem gospodinjstvu.

Pazimo se pred ničvrednimi ponarejanji!

Glavno zastopstvo za celo Jugoslavijo:

Jugopharmacija d. d. Diana oddelek Zagreb. Prilaz 12.

Preprodajalci dobijo velik popust. Zahtevajte cenik!

Klobuke

iz dlake, volne, panama, basta in slame v najboljših kakovostih razpošilja na debelo in na drobno po čudovito nizkih cenah veletrgovina in razpošiljalna.

R. STERMECKI, CELJE št. 303 Slovenija.

Zahtevajte ilustrovani cenik. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.

Nakup in prodajo

vinogradov, posestev, grajščin itd.

pospešuje zelo točno in solidno Zastopstvo Anton Arzenšek-ove posvetovalnice za nakup in prodajo zemljišč v Ljutomeru.

Naročila na: Zastopstvo posredovalnice za nakup in prodajo posestev v Ljutomeru. Osebno je povprašati v gostilni A. Vaupotič.

Sprejemem za 1. April trgov. pomočnika,

kateri mora biti popolnoma več v železniški stroki, ter dober prodajalec, hrano in stanovanje v hiši ponudbe na Peter Osterc Beltinci Prekmurje.

Imam na prodaj

50 sodov (polovnjakov) novih za vsaki transport sposobnih z 300 l. Franc Fišer Sv. Benedikt Slov. gor.

Eden krasnoga glasa, 7 registrovni

harmonijum

in eden la moderni koncertni

glasovir

se takoj proda. Poizvedbe v kavarni pri Kroni Murska Sobota, Prekmurje.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. zadr. z neom. z.

sprejema **hranilne vloge** ter jih obrestuje po 4%

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra h kapitalu;

daje **posojila** na vknjižbo, na poroštvo, menice, tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive; sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov; dela prošnje za vknjižbo posojil **brezplačno**; plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagatelj; posreduje pri izmenjavi tujih **valut (tujega denarja)**, vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila; daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593.

Telefon št. 3.